

НАЦРТ ЗАКОНА О РЕГИОНАЛНОМ РАЗВОЈУ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се циљеви и начела подстицања регионалног развоја, развојни документи, институционални оквир управљања регионалним развојем Републике Србије; индикатори развијености и разврставање општина; развојни региони; мере и подстицаји; финансијски извори за спровођење политике регионалног развоја, као и надзор и вредновање политике регионалног развоја.

Циљеви

Члан 2.

Циљеви политике регионалног развоја су:

- 1) свеукупни друштвени и економско одрживи развој, кроз подстицање полицентричног привредног развоја;
- 2) смањење регионалних и унутар-регионалних диспаратета, у степену друштвено економског развоја и услова живота, посебно на релацији село-град, уз предупређење настанка недовољно развијених подручја;
- 3) смањење негативних демографских кретања;
- 4) развој економије базиране на знању, иновативности, савременим научно-технолошким достигнућима и организацији управљања;
- 5) успостављање правног и институционалног оквира за планирање и координирање развојних активности;
- 6) подстицање међуопштинске, међурегионалне, преко-граничне и међународне сарадње у питањима од заједничког интереса, као и подстицање привредне сарадње са држављанима Србије из иностранства.

Начела подстицања регионалног развоја

Члан 3.

Подстицање регионалног развоја заснива се на следећим начелима:

- 1) целовитост - примена политике регионалног развоја на целој територији Републике Србије;
- 2) солидарност - социјална димензија развоја, односно приоритетно подстицање развоја недовољно развијених подручја подручја;
- 3) партнерство - политика регионалног развоја утемељена на партнерству јавног, приватног, односно цивилног сектора, домаћих и међународних организација и институција;
- 4) координација – комплементарност и усклађивање активности Владе Републике Србије са аутономним покрајинама, јединицама локалне самоуправе и међународним партнерима у планирању и спровођењу активности, које подстичу регионални развој;
- 5) планирање и програмирање - планирање регионалног развоја на основу развојних докумената на државном односно секторском, регионалном и локалном нивоу;
- 6) субвенционарност – преношење надлежности припреме, извођења и надзора програма за подстицање регионалног развоја, регионалном и локалном нивоу, уз претходно обезбеђене институционалне и кадровске капацитете, односно људске ресурсе;
- 7) јавност и транспарентност – јавна доступност развојних докумената, критеријума за избор, планирања и одабира развојних пројеката свим грађанима Републике Србије;
- 8) надзор и вредновање – контрола и праћење израде и реализације развојних докумената и пројеката, као и оцена ефеката њихове примене;
- 9) кофинансирање – удруживање средстава буџета Републике Србије, буџета аутономних покрајина, буџета локалних самоуправа, извора међународне помоћи, фондова Европске уније, приватних, односно цивилних и других извора за реализацију развојних пројеката;

- 10) аутономија покрајина и локалних самоуправа – поштовање аутономије покрајина и јединица локалне самоуправе гарантована законом и уставним поретком Републике Србије;
- 11) одрживост – повећање животног стандарда данашњих генерација, уз обезбеђење повећања свих развојних потенцијала будућих генерација;
- 12) ефикасност и рационалност - подршка активностима чији су циљеви реални, а резултати оствариви и мерљиви;
- 13) усклађеност – успостављање правног и институционалног оквира у складу са регулативама Европске уније;

Појмови

Члан 4.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) Развојни регион је функционална територијална целина успостављена за потребе планирања и спровођења политике регионалног развоја;
- 2) Регионални развој је дугорочни и свеобухватни процес унапређења одрживог економског и друштвеног развоја развојних региона, уз уважавање њихових специфичности;
- 3) Политика регионалног развоја је целовит и усклађен скуп начела, приоритета и мера, усмерених на постизање циљева регионалног развоја;
- 4) Развојни документи су сви документи на државном, покрајинском, регионалном и локалном нивоу, којима се регулише економски и друштвени развој;
- 5) Регионални развојни програм је документ на нивоу развојног региона, који садржи више конкретних развојних пројеката, идентификованих на основу потреба, приоритета и специфичности;
- 6) Секторски развојни програм је плански документ на државном нивоу који опредељује програме и пројекте, за постизање циљева развојних стратегија одређеног сектора;
- 7) Развојни пројекат је пројекат изградње или обнове комуналне, економске и друге инфраструктуре, изградње и јачања институција и кадровских-људских ресурса, као и други пројекти који доприносе свеобухватном друштвено-економском, или регионалном развоју;
- 8) Степен развијености општине је мера развијености општине у односу на републички просек;
- 9) Мере су инструменти државе за спровођење политике регионалног развоја;
- 10) Подстицаји су конкретна улагања или програмско усмеравање улагања са државног нивоа;
- 11) Државна агенција за регионални развој је институција на државном нивоу, за спровођење политике регионалног развоја;
- 12) Саветодавни одбор је орган за координацију развоја државног и регионалног нивоа;
- 13) Регионална развојна асоцијација је организација на нивоу развојног региона, за спровођење секторских и регионалних развојних програма.
- 14) “НУТС” је номенклатура статистичких територијалних јединица по стандардима Европске уније, односно Статистичког завода ЕУ у Луксембургу (ЕУРОСТАТ).

II РАЗВОЈНИ ДОКУМЕНТИ

Члан 5.

Развојни документи Републике Србије су:

- 1) Национални развојни план (у даљем тексту: Развојни план),
- 2) Стратегија регионалног развоја Републике Србије (даљем тексту: Стратегија),
- 3) Просторни план Републике Србије (у даљем тексту: Просторни план),
- 4) Секторска развојна стратегија (у даљем тексту: Секторска стратегија),
- 5) Регионална развојна стратегија (у даљем тексту: Регионална стратегија),
- 6) Регионални развојни програм (у даљем тексту: Регионални програм),
- 7) Секторски развојни програми (у даљем тексту: Секторски програм-и),
- 8) Заједнички развојни програм (у даљем тексту: Заједнички програм),

Развојна документа из става 1. овог члана објављују се у одговарајућем службеном гласилу.

Структура и методологија израде развојних докумената из става 1. тачке 5., 6 и 8. овог члана, ближе ће се уредити актом Министарства надлежног за регионални развој.

Развојни план

Члан 6.

Развојним планом се уређују основни правци развојне политике Републике Србије.

Развојни план доноси Народна скупштина на предлог Владе.

Стратегија

Члан 7.

Стратегијом се, у складу с Развојним планом, дефинишу основни развојни приоритети регионалног развоја Земље и начини њиховог остваривања.

Стратегију доноси Влада.

Просторни план

Члан 8.

Просторним планом се утврђују дугорочне основе организације, уређења и коришћења простора Републике Србије.

Просторни план доноси Народна Скупштина.

Секторска стратегија

Члан 9.

Секторском стратегијом се, у складу с Развојним планом, утврђују циљеви и приоритети развоја одређеног сектора.

Секторску стратегију доноси Влада.

Регионална стратегија

Члан 10.

Регионалном стратегијом се, у складу са Стратегијом, дефинишу основни развојни приоритети развојног региона и начини њиховог остваривања.

Регионалну стратегију доноси Регионална развојна асоцијација уз сагласност Министарства.

Регионални програм

Члан 11.

Регионални програм доноси Регионална развојна асоцијација, за календарску годину.

Регионални програм мора бити у сагласности са Регионалном стратегијом.

Секторски програми

Члан 12.

Секторске програме доноси Влада.

Секторски програми морају бити у сагласности са Секторском стратегијом.

Заједнички програм

Члан 13.

Заједнички програм је заједнички развојни документ, у циљу задовољења заједничких развојних потреба два или више развојна региона.

Заједнички програм доносе две, или више Регионалних развојних асоцијација за календарску годину.

Заједнички програм мора бити у сагласности са Регионалним стратегијама, развојних региона за које се доноси.

III ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Члан 14.

Носиоци политике регионалног развоја су:

- 1) Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада);
- 2) Министарство надлежно за послове регионалног развоја (у даљем тексту: Министарство);
- 3) Државна агенција за регионални развој (у даљем тексту: Агенција) и
- 4) Регионална развојна асоцијација (у даљем тексту: Развојна асоцијација).

Агенција

Члан 15.

Агенција је институција на државном нивоу, за спровођење политике регионалног развоја.

Овим законом се овлашћује Влада да оснује Агенцију као јавну агенцију.

Послови Агенције

Члан 16.

Агенција обавља следеће послове.

- 1) учествује у припреми и спровођењу развојних докумената;
- 2) доноси смернице, упутства за израду регионалних програма, координира и учествује у њиховој изради;

- 3) доноси смернице за управљање фондовима намењених спровођењу секторских и регионалних програма;
- 4) врши надзор и вредновање спровођења регионалних програма;
- 5) координира активности органа државне управе, аутономних покрајина, регионалних асоцијација, локалних самоуправа и других партнера, у спровођењу политике регионалног развоја;
- 6) акредитује регионалне асоцијације и координира мрежу;
- 7) аплицира за фондове Европске уније и развојну помоћ;
- 8) води јединствен информациони систем, од значаја за регионални развој;
- 9) обавља и друге послове у складу са овим Законом, Законом о јавним агенцијама, Законом о општем управном поступку и оснивачким актом Агенције.

Јавна овлашћења Агенције

Члан 17.

Агенцији се, као јавно овлашћење, поверавају следећи послови:

- 1) решавање у првом степену у управним стварима и
- 2) издавање јавних исправа и
- 3) вођење евиденција.

Агенција спроводи поступак и доноси одлуке, из став 1. тачке 1. и 2. овог члана, сагласно Закону о општем управном поступку.

По жалби на одлуку-решење Агенције, у другом степену решава Министарство.

Надзор над радом Агенције

Члан 18.

Надзор над радом Агенције у повереним пословима државне управе врши Министарство.

Агенција подноси извештаје о раду Влади.

Органи Агенције

Члан 19.

Органи Агенције су управни одбор, директор и саветодавни одбор.

Саветодавни одбор

Члан 20.

Оснива се Саветодавни одбор (у даљем тексту: Савет).

Члан 21.

Чланови Савета су: директор Агенције, по један представник из сваке регионалне асоцијације и представник Сталне конференције градова и општина.

Послови Савета

Члан 22.

Савет обавља следеће послове:

- 1) даје мишљења и предлоге на развојне документе;
- 2) делује са свим партнерима регионалног развоја, у активностима регионалног развоја, усаглашавајући их уз уважавање потреба развојног региона и локалне самоуправе;
- 3) унапређује сарадњу регионалних асоцијација са Агенцијом;
- 4) иницира питања у вези са регионалним развојем за која је неопходна сарадња између Агенције, регионалних асоцијација и локалних самоуправа;
- 5) доноси пословник о свом раду;
- 6) обавља и друге послове из области регионалног развоја.

Административне и стручне послове за потребе Савета обавља Агенција.

Регионална асоцијација

Члан 23.

Регионална асоцијација је организација на нивоу развојног региона, за спровођење Секторског и регионалних програма.

Оснивање

Члан 24.

Оснивачи Регионалне асоцијације могу бити:

- 1) Република Србија, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе са територије развојног региона;
- 2) привредни и финансијски субјекти, са територије развојног региона;
- 3) институције из области образовања и истраживања, са територије развојног региона и
- 4) удружења грађана и физичка лица, са територије развојног региона.

Регионална асоцијација оснива се као друштво са ограниченом одговорношћу, у складу са законом којим се уређују привредна друштва.

Регионална асоцијација је недобитна организација.

Акредитација

Члан 25.

Статус Регионалне асоцијације, стиче се акредитацијом.

Акредитација развојних асоцијација се обнавља на две године.

За развојни регион издаје се једна акредитација.

Агенција спроводи поступак и доноси одлуке у вези са издавањем акредитације, сагласно Закону о јавним агенцијама.

Ближе услове и критеријуме за акредитацију прописује министар надлежан за послове регионалног развоја, у року од 30 дана од дана оснивања Агенције.
Послови Регионалне асоцијације

Члан 26.

Регионална асоцијација обавља следеће послове:

- 1) доноси Регионалну стратегију;
- 2) доноси и спроводи Регионални програм;
- 3) спроводи Секторске програме;
- 4) аплицира за средства из члана 44. овог закона;
- 5) учествује у припреми развојних документа;
- 6) управља реализацијом развојних пројеката;
- 7) сарађује са аутономним покрајинама и локалним самоуправама у припреми и примени локалних планова економског развоја;
- 8) води јединствен информациони систем од значаја за развојни регион;
- 9) организује јавне расправе, конференције, семинаре и едукације на тему регионалног развоја и
- 10) друге послове регионалног развоја, у складу са законом и оснивачким актом.

Средства за оснивање и рад Регионалне асоцијације

Члан 27.

Средства за оснивање Регионалне асоцијације обезбеђују се у складу са законом, којим се уређују привредна друштва.

Средства за рад Регионалне асоцијације обезбеђују се из:

- 1) прихода које оствари обављањем поверених послова;
- 2) годишњих чланарина оснивача, уколико су уговором или актом о оснивању предвидели;
- 3) донација и спонзорстава домаћих и страних правних и физичких лица и
- 4) других извора, у складу са законом.

Извештавање, надзор и вредновање рада Регионалне асоцијације

Члан 28.

Органи Регионалне асоцијације подносе годишњи извештај о пословању, Агенцији и Министарству.

По потреби, Агенција и Министарство могу затражити додатне извештаје о пословању.

Агенција једном годишње врши вредновање рада Регионалних асоцијација.

Ближе услове и критеријуме за вредновање из става 3. овог члана, прописује министар надлежан за регионални развој, у року од 60 дана, од дана оснивања Агенције.

Обавезно саветовање

Члан 29.

Сви развојни документи се доносе уз претходно обавезно спроведено саветовање с јавним, приватним односно цивилним сектором, односно уз обавезу омогућавања јавног увида у фази нацрта свих развојних докумената.

IV ОЦЕЊИВАЊЕ И РАЗВРСТАВАЊЕ ОПШТИНА ПРЕМА СТЕПЕНУ РАЗВИЈЕНОСТИ

Степен развијености општине

Члан 30.

Степен развијености општине је мера развијености општине, у односу на републички просек.

Степен развијености општине се одређује применом индикатора економске развијености општине (у даљем тексту: ЕРО), коригованог умањењем за вредности компензационих критеријума, односно увећањем за вредност критеријума за уједначавање.

Индикатор ЕРО

Члан 31.

Индикатор ЕРО представља збир: укупних зарада (запослених, предузетника и пољопривредника), укупно исплаћених пензија и укупних буџетских прихода у општини по становнику, за годину дана у односу на збир: укупних зарада (запослених, предузетника и пољопривредника), укупно исплаћених пензија и укупних буџетских прихода свих општина у Републици Србији по становнику, за годину дана.

Индикатор ЕРО се рачуна као процентуални однос и изражава се као неименовани број.
Компензациони критеријуми

Члан 32.

Компензационим критеријумима се коригује ЕРО општине због:

- 1) ванредне ситуације, када вредност процењене штете у општини изазване ванредном ситуацијом, прелази $1/3$ годишњег буџета општине;
- 2) демографског пада, када је укупан пад броја становника у општини, у последњих тридесет година, преко $1/3$ републичког просека;
- 3) незапослености, када је стопа незапослености радно-способног становништва у општини, већа од $1/3$ републичког просека и
- 4) степена образовања, када је учешће више и високо образованих становника у радно активном становништву у општини, мање од $1/3$ републичког просека.

У случају примене компензационог критеријума из става 1. тачка 1. овог члана, индикатор ЕРО се коригује у наредне две године, од дана наступања ванредне ситуације.

Члан 33.

Компензациони критеријуми из члана 32. овог закона имају следеће вредности:

- 1) ванредна ситуација 10;
- 2) демографски пад 10;
- 3) незапосленост 5;
- 4) степен образовања 5.

Критеријум за уједначавање

Члан 34.

Критеријум за уједначавање се примењује када је укупан раст броја становника у општини, у последњих тридесет година већи, од 1/3 републичког просека укупног растав броја становника.

Вредност критеријума из става 1. овог члана је 10.

Оцењивање степена развијености

Члан 35.

Оцењивање степена развијености из члана 30. овог закона спроводи Републички завод за развој једном годишње на основу достављених података републичког органа надлежног за послове статистике.

Разврставање општина према степену развијености

Члан 36.

Општине се разврставају према степену развијености у следеће групе:

- 1) у првој групи су општине, чији је степен развијености изнад републичког просека;
- 2) у другој групи су општине, чији је степен развијености у распону од 80 % до 100% републичког просека;
- 3) у трећој групи су општине, чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека и
- 4) у четвртој групи су општине, чији је степен развијености испод 60% републичког просека.

Општине из става 1. тачка 4) овог члана, имају статус недовољно развијених подручја.

Одлука о утврђивању јединствене листе развијености општина

Члан 37.

Одлуку о утврђивању јединствене листе развијености општина, доноси Влада једном годишње, на предлог Републичког завода за развој.

V РАЗВОЈНИ РЕГИОН

Појам развојног региона

Члан 38.

Развојни регион је функционална територијална целина, успостављена за потребе планирања и спровођења политике регионалног развоја, у складу са класификацијом НУТС 3.

Развојни регион није административна територијална јединица и нема правни субјективитет.

Критеријуме за успостављање развојних региона из става 1. овог члана ближе ће се уредити актом Владе, на предлог Републичког завода за статистику, у року од 30 дана од ступања на снагу овог Закона, а у складу са НУТС методологијом и следећим критеријумима:

- 1) број становника,
- 2) геополитичка позиција,
- 3) природни потенцијали,
- 4) економија обима у управљању ресурсима,
- 5) постојећа територијална организација и
- 6) културно-историјско наслеђе.

VI МЕРЕ И ПОДСТИЦАЈИ

Појам мера и подстицаја

Члан 39.

Мере су инструменти државе за спровођење политике регионалног развоја.

Мере се предузимају, у виду програма и других аката за спровођење политике регионалног развоја.

Мере доноси Влада, у складу са Развојним планом, Стратегијом и Секторским стратегијама.

Члан 40.

Подстицаји су конкретна улагања, или програмско усмеравање улагања са државног нивоа.

Подстицаји се опредељују за:

1. унапређење реализације пројеката, од националног интереса за Републику Србију;
2. за унапређење привредних грана;
3. за унапређење инфраструктуре на регионалном и локалном нивоу;
4. за унапређење свих развојних капацитета на регионалном и локалном нивоу и
5. други у складу са законом.

Члан 41.

Обим подстицаја који се из буџетских средстава опредељује за општине, из члана 36. став 1. тачке 3. и 4. овог закона, ближе ће се уредити актом Владе на предлог Министарства, у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Корисници подстицаја

Члан 42.

Корисници подстицаја су:

- 1) јединице локалне самоуправе и регионалне асоцијације;
- 2) привредни субјекти, као и фондови на регионалном и локалном нивоу;
- 3) институције из области образовања и истраживања и
- 4) удружења грађана и физичка лица.

Корисници подстицаја из става 1. овог члана, ближе се одређују регионалним и секторским програмима.

Надзор и вредновање реализације мера и подстицаја

Члан 43.

Надзор и вредновање реализације мера и подстицаја спроводи Агенција.

Методологија и критеријуми надзора и вредновања из става 1. овог члана, ближе ће се уредити актом Министра надлежног за регионални развој, у року од 60 дана, од дана оснивања Агенције.

VII ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 44.

Спровођење политике регионалног развоја финансира се из следећих извора:

- 1) буџета Републике Србије,
- 2) буџета аутономних покрајина,
- 3) буџета јединица локалне самоуправе,
- 4) фондова Европске уније,
- 5) финансијске помоћи међународних организација и
- 6) и других извора у складу са законом.

Члан 45.

У функцији обезбеђења финансијских средстава за подстицање регионалног развоја, Министарство отвара буџетски фонд за регионални развој у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Фондом за регионални развој управља Министарство.

Време за које се буџетски фонд за регионални развој оснива, опредељено је престанком важења овог закона.

Члан 46.

Извори финансирања буџетског фонда за регионални развој су средства из члана 44. став 1. тачке 1,4,5 и 6 овог закона.

Буџетска средства фонда за регионални развој износе најмање 1% од укупног износа годишњег буџета Републике Србије, за наредну годину.

Осим средстава из става 1. овог члана, извори финансирања буџетског фонда за регионални развој могу бити и донације, поклони и прилози.

Члан 47.

Финансирање развојних пројеката, из члана 44. став 1. тачка 1) и члана 45. овог закона, ближе ће се уредити посебним уговором, који закључују Агенција и Развојна асоцијација.

Обим одговорности за преузете обавезе уговорача, из става 1. овог члана, ближе ће се уредити актом Министарства у року од 30 дана од дана оснивања Агенције.

VIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48.

Влада доноси акт о оснивању Агенције у року од 30 дана, од дана ступања на снагу овог закона.

Министарство доноси акт из члана 5. став 3. овог Закона, у року од 3 месеца, од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 49.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Републичкој агенцији за развој малих и средњих предузећа и предузетништва, као и одредбе чл. 36 и 43. став 1. тачка 20) Закона о министарствима.

Агенција ће преузети предмете, опрему, средства за рад, архивску грађу и регистраторски материјал, као и запослене из Републичке агенције за развој малих и средњих предузећа и предузетништва, Агенције за развој инфраструктуре локалне самоуправе и Министарства економије и регионалног развоја – Сектора за реализацију развојних пројеката.

Члан 50.

Регионалне развојне агенције и центри, регионалне агенције и центри за развој малих и средњих предузећа и предузетништва и други облици организовања, основане до ступања на снагу овог закона, могу у року од 3 месеца од дана доношења акта из члана 25. став 4. овог закона, поднети захтев за акредитацију.

Члан 51.

У спровођењу политике регионалног развоја, уговори се закључују сагласно позитивним законским прописима Републике Србије.

Ступање на снагу

Члан 52.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Србије”.